
بررسی نظرات دانش‌آموزان سال پنجم دبستان‌های ناحیه ۳ شهر اصفهان در مورد عملکرد معلمانشان

دکتر غلامرضا احمدی - پریناز جزایری

چکیده:

در پژوهش حاضر نظرات دانش‌آموزان سال پنجم دبستان‌های ناحیه ۳ شهر اصفهان در مورد عملکرد معلمانشان مورد بررسی قرار گرفته است. ۳۴۰ نفر از دانش‌آموزان به صورت تصادفی انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه‌ای شامل ۲۵ سؤال بسته پاسخ بوده است. از آمار توصیفی و آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل سؤالات پرسشنامه استفاده شده است.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد دانش‌آموزان از توضیحات قابل فهم، روش تدریس، اطلاعات و نحوه‌ی لباس پوشیدن معلمان بسیار راضی بوده و در مقابل از ندادن فرصت برای انجام بخشی از تکالیف درسی در کلاس، نحوه‌ی استفاده از وسایل آموزشی، نحوه‌ی کمک در حل مشکلات دانش‌آموزان و استفاده نکردن از نظرات آنها اظهار عدم رضایت نموده‌اند. دانش‌آموزان مدارس غیرانتفاعی در مورد معلمان خود نسبت به دانش‌آموزان مدارس دولتی نظر مثبت‌تری داشته‌اند.

مقدمه:

آموزش و پرورش از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی می‌باشد و حیات فردی و اجتماعی هر جامعه تا حدود زیادی به آموزش و پرورش وابسته است. دوره‌ی ابتدایی یکی از دوره‌های مهم تحصیلی است که در رشد، تربیت و تکوین شخصیت کودکان تأثیر بسزایی دارد. (صافی، ۱۳۷۶). مرحله‌ی بزرگسالی که کودک باید به آن برسد، در این دوره شروع به ظهور می‌کند. زیرا در این دوره است که جهش فکری در او پیدامی‌شود. او سعی دارد از امور ارزشیابی کند. او باید در این مرحله از سن خود خوب و بد را بشناسد، درست قضاوت کند، درست تصمیم بگیرد و صحیح عمل کند. (عسگریان، ۱۳۶۶) بنابراین به جاست با توجه به اهمیتی که آموزش و پرورش، خصوصاً دوره‌ی ابتدایی دارد، برای ارتقای جنبه‌های کیفی آن چاره‌اندیشی شود.

راه‌های مختلفی برای اصلاح و بهبود نظام‌های آموزشی وجود دارد، مثلاً می‌توان منابع مالی و هزینه‌های مدارس را افزایش داد یا سازماندهی کلاس‌ها و مدارس را تغییر داد. به علاوه می‌توان مواد آموزشی بهتری برای دانش‌آموزان فراهم کرد و کیفیت برنامه‌های کارآموزی معلمان را اصلاح نمود (فولر^(۱) ۱۹۸۶).

تحقیقات در چند سال گذشته نشان داده است که هر گونه اصلاح و پیشرفتی در کیفیت آموزشی دانش‌آموزان به طور مستقیم به کیفیت کار معلمان بستگی دارد. به همین ترتیب اثربخشی آموزشی تا حدود زیادی به اثر بخشی معلم مربوط است. هدف اصلی ارزشیابی از معلم پیشرفت آموزش و افزایش یادگیری دانش‌آموزان و بهبود عملکرد معلمان و در نتیجه بهبود کل محیط آموزشی است.

برای ارزشیابی معلمان، از روش‌های متفاوتی استفاده می‌شود. یکی از این روش‌ها، استفاده از نظر دانش‌آموزان در ارزیابی از معلم است. در این روش نظر دانش‌آموزان را در باره ویژگی‌های مختلف شخصیتی و حرفه‌ای معلمان جویا می‌شوند و بر اساس آن به قضاوت در باره‌ی میزان شایستگی معلمان می‌پردازند. (سین، ۱۳۷۶)، محققان دریافته‌اند که ارزیابی دانش‌آموزان از معلمان کاملاً منطقی و در همه‌ی سال‌های تحصیلی معتبر است. (پترسون و کچک،^(۲) ۱۹۸۲) بر اساس یک تحقیق، مشخص شده است که کودکان چهار ساله نیز می‌توانند ارزیابی معتبری از مربی خود داشته باشند (دریسکال^(۳) و دیگران، ۱۹۹۰).

ارزیابی دانش‌آموزان از عملکرد معلم، یکی از بحث‌انگیزترین روش‌ها در تعیین اثربخشی

کار معلم است. بعضی معتقدند که این ارزیابی‌ها به منزله‌ی بازخوردی در مورد کار معلم است که می‌تواند منجر به بهبود آموزش شود و بعضی از این نیر فراتر رفته و ادعا می‌کنند که نتیجه‌ی این ارزیابی‌ها می‌تواند در تصمیم‌گیری در مورد معلم به کار رود. (مارش^(۴)، ۱۹۷۹).

آلکامونی^(۵) (۱۹۸۱) دلایل زیر را در حمایت از استفاده از نظرات دانش‌آموزان در ارزیابی از معلم بیان کرده است:

۱- دانش‌آموزان مهم‌ترین منبع اطلاعات در محیط یادگیری و توانایی معلم در انگیزش دانش‌آموزان برای ادامه‌ی تحصیل و چگونگی ارتباط بین معلم و دانش‌آموز هستند.

۲- دانش‌آموزان منطقی‌ترین ارزیاب در مورد کیفیت و اثربخشی عملکرد معلم و روش‌های آموزشی او هستند.

۳- استفاده از نظرات دانش‌آموزان باعث ارتباط بیشتر بین دانش‌آموزان و معلم می‌شود. این ارتباط دانش‌آموز و معلم را درگیر نوعی فرآیند یاددهی - یادگیری می‌کند که می‌تواند منجر به پیشرفت سطح آموزش شود.

به نظر اولیوا یک معلم وظیفه‌شناس نظر دانش‌آموزان خود را در مورد عملکردش جویا می‌شود، زیرا ارزیابی‌های دانش‌آموزان از معلم گرچه ادراکات آنهاست ولی بهترین منبع اطلاعات در مورد میزان اثربخشی کار معلم است. معلم باید بداند که این ادراکات فوق‌العاده مهم هستند و باید بر اساس آنها سیستم کار خود را اصلاح کند. (اولیوا،^(۶) ۱۹۹۶).

بازرگان تحقیقی تحت عنوان «مدرسه‌ی مطلوب از نظر دانش‌آموزان دبستانی» انجام داده است. وی با توزیع پرسشنامه‌ای بین دانش‌آموزان دبستانی در منطقه‌ای در جنوب شهر تهران سؤالاتی در مورد چگونگی وضع تحصیلی و نظر شاگردان در باره‌ی معلم و مدرسه‌ی خود، نموده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که بخش عمده‌ای از شاگردان اظهار داشته‌اند که مدرسه و معلم خود را بسیار دوست دارند. در عین حال اکثریت دانش‌آموزان مورد تحقیق اظهار داشتند که به هنگام بروز مشکل، کمک لازم از طرف معلم خود دریافت نمی‌دارند. (بازرگان، ۱۳۷۶).

در تحقیقی که شیخ الانمه در دبیرستان‌های دخترانه‌ی تهران انجام داده است، دانش‌آموزان تسلط بر مطالب درسی، قدرت بیان خوب، علاقه به کسب معلومات جدید، استفاده از تشویق، رسیدگی به مشکلات دانش‌آموزان، برخورداری از ظاهری آراسته و احترام به دانش‌آموزان را برای یک معلم خوب ضروری شمرده‌اند.

بارکلی و بنلی^(۷) در سال ۱۹۹۵، تحقیقی تحت عنوان «ارزیابی برنامه‌های کودکان کودکستان از دیدگاه کودکان» در آمریکا انجام داده‌اند جامعه آماری این تحقیق ۳۸ کودک مرکز پیش دبستانی دانشگاه ایلینویس غربی بوده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که اکثریت کودکان، کودکستان خود را دوست داشته و از بودن در چنین مرکزی احساس خوش آیندی دارند. همچنین نظرات آنها از طرف مربیان پذیرفته شده و مورد احترام بوده است.

در یک نظرسنجی از ۱۴۰۰ دانش آموز آمریکایی، آنها مهربانی، نهم و درک، علاقه شدید، نوح طبیعی، آزاد منشی، رعایت انصاف، همکاری و صبر و حوصله را از ویژگی‌های یک معلم خوب و کم صبری و بی حوصلگی، تقاضای بیجا و غیر منطقی، رفتار غیر دوستانه و صورت و ظاهر ناخوش آیند را از ویژگی‌های معلمان ضعیف نام برده‌اند. (ماتیس،^(۸) ۱۹۷۰)

سئوالات تحقیق

- ۱- نظرات دانش آموزان سال پنجم دبستان در مورد روش‌های آموزشی معلمانشان چگونه است؟
- ۲- نظرات دانش آموزان سال پنجم دبستان در مورد رفتار معلمانشان چگونه است؟
- ۳- آیا بین نظرات دانش آموزان مدارس غیرانتفاعی و دولتی در مورد روش‌های آموزشی معلمانشان تفاوتی وجود دارد؟
- ۴- آیا بین نظرات دانش آموزان مدارس غیرانتفاعی و دولتی در مورد رفتار معلمانشان تفاوتی وجود دارد؟

روش تحقیق:

با توجه به این که در این پژوهش به بررسی نظرات دانش آموزان در مورد عملکرد معلمانشان پرداخته شده، لذا تحقیق از نوع پیمایشی می‌باشد، و نظرات دانش آموزان توسط پرسشنامه گردآوری و مورد تجزیه و تحلی قرار گرفته است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان سال پنجم دبستان‌های دخترانه و پسرانه‌ی مدارس دولتی و غیر انتفاعی ناحیه‌ی ۳ شهر اصفهان در سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸ که ۷۲۰۳ نفر بوده‌اند، تشکیل می‌دهد. از بین جامعه‌ی آماری، تعداد ۳۴۰ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شده است.

رای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌ای حاوی ۲۵ سؤال بسته پاسخ استفاده شده است.

ضریب پایایی این پرسشنامه بر اساس روش آلفای کرونباخ $0/84$ برآورد گردیده است. اطلاعات به دست آمده در این پژوهش با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و رسم نمودارها) و آمار استنباطی (آزمون T با دو گروه مستقل و آزمون تحلیل واریانس یک عاملی) تجزیه و تحلیل شده است.

نتایج:

سؤال اول تحقیق: نظرات دانش آموزان در مورد روش های آموزشی معلمانشان چگونه است؟ جدول شماره ۱: توزیع فراوانی و درصد پاسخ سؤالات مربوط به نظر دانش آموزان در مورد روش های آموزشی معلمان

ردیف	شرح سؤال معلم من ...	هرگز	گاهی اوقات	اغلب اوقات	میانگین
۲	موجب علاقه من به انجام تکالیف درسی می شود	۲ درصد	۷۶ ۲۵/۴	۲۲۱ ۷۳/۹	۲/۷۳
۵	رفتار صحیح و یا غلط مرا گوشزد می کند	۷ درصد	۶۵ ۲۱/۷	۲۲۷ ۷۵/۹	۲/۷۲
۸	روش تدریس خوبی دارد	۳ درصد	۲۲ ۸	۲۷۲ ۹۱	۲/۹
۹	در تدریس از مواد و وسایل آموزشی استفاده می کند	۹ درصد	۱۱۱ ۳۹/۸	۱۷۱ ۵۷/۲	۲/۵۲
۱۰	در مورد تکالیف شب توضیحات روشنی می دهد	۴ درصد	۷۲ ۲۴/۴	۲۲۲ ۷۴/۲	۲/۷۲
۱۱	اگر لازم باشد، مطالب درسی را دوباره توضیح می دهد	۵ درصد	۴۶ ۱۵/۴	۲۴۸ ۸۲/۹	۲/۸۱
۱۳	پاسخهای صحیح و یا غلط مرا گوشزد می کند	۸ درصد	۷۲ ۲۴/۱	۲۱۱ ۷۳/۲	۲/۷۱
۱۴	توضیحات و صحبت های قابل فهمی ارائه می دهد	۲ درصد	۱۹ ۶/۴	۲۷۸ ۹۳	۲/۹۲
۱۶	از روش های تدریس متنوع استفاده می کند	۲۰ درصد	۶۸ ۲۲/۷	۲۱۱ ۷۰/۶	۲/۶۴
۱۸	به ما فرصت می دهد تا بخشی از تکالیف را در کلاس انجام دهیم	۳۵ درصد	۱۶۲ ۵۴/۵	۱۰۱ ۳۳/۸	۲/۲۲
۱۹	در هنگام تدریس، مثال ها و نمونه هایی از زندگی روزمره می گوید	۱۰ درصد	۸۸ ۲۹/۴	۲۰۱ ۶۷/۲	۲/۶۴
۲۱	در مورد مطالب درسی اطلاعات زیادی دارد	۱ درصد	۲۹ ۹/۲	۲۶۹ ۹۰	۲/۹
۲۲	به حضور و غیاب اهمیت می دهد	۱۳ درصد	۵۸ ۱۹/۴	۲۲۸ ۷۶/۲	۲/۷۲

نتایج جدول شماره ۱ نشان می‌دهد، بیشترین درصد پاسخ‌ها، در سطح اغلب اوقات مربوط به سؤال شماره‌ی ۱۴ «معلم من توضیحات و صحبت‌های قابل فهمی ارائه می‌دهد»، سؤال شماره‌ی ۸ «معلم من روش تدریس خوبی دارد» و سؤال شماره‌ی ۲۱ «معلم من در مورد مطالب درسی اطلاعاتی زیادی دارد» می‌باشد. همچنین کمترین میزان رضایت دانش‌آموزان مربوط به سؤال شماره‌ی ۱۸ «معلم من به ما فرصت می‌دهد تا بخشی از تکالیف خود را در کلاس انجام دهیم» و سؤال شماره‌ی ۹ «معلم من در تدریس از وسایل آموزشی استفاده می‌کند» می‌باشد.

سوال دوم تحقیق: نظرات دانش‌آموزان در مورد رفتار معلمانشان چگونه است؟

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی و درصد پاسخ سؤالات مربوط به نظر دانش‌آموزان در مورد رفتار معلمانشان

ردیف	شرح سؤال معلم من ...	هرگز	گاهی اوقات	اغلب اوقات	میانگین
۱	از تدریس لذت می‌برد	۳ ۱/۰	۴۴ ۱۴/۸	۲۵۲ ۸۴/۶	۲/۸۴
۳	رفتاری دوستانه دارد	۲ ۰/۷	۴۳ ۱۴/۴	۲۵۴ ۸۴/۹	۲/۸۴
۴	صبور است	۰ ۰	۴۹ ۱۶/۴	۲۵۰ ۸۳/۶	۲/۸۴
۶	مهربان است	۲ ۰/۷	۴۲ ۱۴	۲۵۵ ۸۵/۳	۲/۸۵
۷	هنگام بدر رفتاری دانش‌آموزان با عدالت رفتار می‌کند	۱۱ ۳/۷	۵۱ ۱۷/۱	۲۳۷ ۷۹/۳	۲/۷۶
۱۲	به صحبت‌های من گوش می‌دهد و از نظرهای من استفاده می‌کند	۲۲ ۷/۱۴	۸۴ ۲۸/۱	۱۹۳ ۶۴/۵	۲/۵۷
۱۵	در مواقعی که ناراحت هستم، به من توجه می‌کند	۱۳ ۴/۳	۸۰ ۲۶/۸	۲۰۶ ۶۸/۹	۲/۶۵
۱۷	هر گاه شخصاً به کمک او احتیاج داشته باشم کمک می‌کند	۵ ۱/۷	۷۱ ۲۲/۷	۲۲۳ ۷۴/۶	۲/۷۳
۲۰	در مواقعی که با دوستانم اختلاف دارم، در حل مسئله به ما کمک می‌کند	۱۵ ۵	۹۶ ۳۲/۱	۱۸۸ ۶۲/۹	۲/۵۸
۲۳	کلاس را به یک محل زیبا و دوست‌داشتنی تبدیل می‌کند	۱۸ ۶	۷۶ ۲۵/۴	۲۰۵ ۶۸/۶	۲/۶۳
۲۴	در برنامه‌های تفریحی دانش‌آموزان شرکت می‌کند	۱ ۳	۶۶ ۲۲/۱	۲۲۲ ۷۴/۹	۲/۷۲
۲۵	تعود لباس پوشیدنش خوب است	۵ ۱/۷	۱۹ ۶/۴	۲۷۵ ۹۴	۲/۹

اطلاعات جدول شماره ۲ بیانگر این است که بیشترین درصد پاسخ‌ها، در سطح اغلب اوقات مربوط به سؤال شماره ۲۵ «معلم من نحوه‌ی لباس پوشیدنش خوب است» و سؤال شماره ۶ «معلم من مهربان است» می‌باشد. کمترین میزان رضایت دانش‌آموزان نیز مربوط به سؤال شماره ۲۰ «معلم من در مواقعی که با دوستانم اختلاف دارم، در حل مسئله به ما کمک می‌کند» و سؤال شماره ۱۲ «معلم من به صحبت‌های من گوش می‌دهد و از نظرهای من استفاده می‌کند» می‌باشد.

سؤال سوم تحقیق: آیا بین نظرات دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی و دولتی در مورد روش‌های آموزشی معلمانشان تفاوتی وجود دارد؟

جدول شماره ۳- مقایسه‌ی میانگین نظرات دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی و دولتی در مورد روش‌های آموزشی معلمانشان

نوع مدرسه	میانگین	انحراف معیار	t	P
غیرانتفاعی	۲/۷۹	۰/۱۵۷	۳/۱۶	۰/۰۰۳
دولتی	۲/۶۹	۰/۲۲۳		

نتایج جدول شماره ۳ نشان دهنده‌ی آن است که میانگین نظرات دانش‌آموزان مدارس غیرانتفاعی ۲/۷۹ و دانش‌آموزان مدارس دولتی ۲/۶۹ بوده است. t مشاهده شده در سطح $P < 0/05$ معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر نظر دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی نسبت به دانش‌آموزان مدارس دولتی مثبت‌تر می‌باشد.

سؤال چهارم تحقیق: آیا بین نظرات دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی و دولتی در مورد رفتار معلمانشان تفاوتی وجود دارد؟

جدول شماره ۴- مقایسه‌ی میانگین نظرات دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی و دولتی در مورد رفتار معلمانشان.

نوع مدرسه	میانگین	انحراف معیار	t	P
غیرانتفاعی	۲/۸۵	۰/۱۳۶	۴/۱۹	۰/۰۰۰
دولتی	۲/۷۲	۰/۲۶۴		

اطلاعات جدول شماره ۴- بیانگر آن است که میانگین نظرات دانش‌آموزان مدارس غیرانتفاعی ۲/۸۵ و دانش‌آموزان مدارس دولتی ۲/۷۲ بوده است. t مشاهده شده در سطح

۰/۰۵ $P <$ معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر نظر دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی نسبت به دانش‌آموزان مدارس دولتی مثبت‌تر می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج جدول شماره ۱ و بررسی نظرات دانش‌آموزان در مورد روش‌های آموزشی معلمان مشخص شده که بیشترین میزان رضایت دانش‌آموزان در مورد قابل فهم بودن توضیحات و صحبت‌های معلمان، خوب بودن روش تدریس آنها و داشتن اطلاعات زیاد در مورد مطالب درسی بوده است. کمترین میزان رضایت دانش‌آموزان در این مورد نیز مربوط به ندادن فرصت برای انجام تکالیف درسی در کلاس و عدم استفاده از مواد و وسایل آموزشی توسط معلمان بوده است.

معمولاً در مدارس، تکالیف درسی به عنوان تکالیف خانه تلقی می‌شوند و انجام همگی آن به منزل موکول می‌شود. در حالی که اگر معلمان مقداری از وقت کلاس را به انجام تکالیف دانش‌آموزان اختصاص دهند و حجم آن را برای منزل کمتر کنند، این اجازه را به شاگردان خود می‌دهند تا اوقات فراغت بیشتری پیدا کرده و از این زمان برای پرداختن به فعالیت‌های مورد علاقه‌ی خود استفاده کنند و ضمناً هدایت روشنی برای ادامه انجام تکالیف در منزل به دست آورند.

با اینکه یکی از ویژگی‌های معلم خوب، آشنایی با تکنولوژی آموزشی و مواد و وسایل آموزشی و استفاده از آنها است. متأسفانه همان‌طور که این تحقیق نشان می‌دهد در مدارس مورد تحقیق، از این وسایل کمتر استفاده شده است. این خود جای سؤال دارد: با آنکه اکثریت به ضرورت و فواید این وسایل آشنا هستند چرا در تدریس به کار برده نمی‌شوند؟ جواب این سؤال شاید کوتاهی دست‌اندرکاران آموزش و پرورش و مدیران مدارس باشد که هزینه‌ی کافی برای این مقوله در نظر نگرفته‌اند و یا شاید مقصر خود معلمان باشند که در روش‌های تدریس خود جایی برای استفاده از این وسایل باز نکرده‌اند.

اطلاعات جدول شماره ۲ که به بررسی نظرات دانش‌آموزان در مورد رفتار معلمان پرداخته است بیانگر این نکته بوده که بیشترین میزان رضایت دانش‌آموزان از نحوه‌ی لباس پوشیدن معلمان و مهربان بودن آنان بوده است. همچنین کمترین میزان رضایت دانش‌آموزان نیز

در مورد کمک کردن به دانش‌آموزان در حل اختلافات آنها با دوستانشان و عدم استفاده از نظرات آنها می‌باشد. این نتایج با یافته‌های بزرگان و شیخ‌الائمه همسو می‌باشد. در این پژوهش دانش‌آموزان اعلام داشته‌اند که معلمان از نظرات آنها استفاده نمی‌کنند که این یافته با نتایج تحقیقات بار کلی و بنلی همخوانی ندارد. شاید توسعه یافتگی یک کشور و شرایط متفاوت فرهنگی را بتوان دلیلی برای این ناهمخوانی ذکر کرد.

نتایج جداول شماره ۳ و ۴ نشان داده که بین نظرات دانش‌آموزان مدارس غیرانتفاعی و دولتی در مورد روش‌های آموزشی و رفتار معلمانشان تفاوت وجود داشته است. به عبارت دیگر نظرات دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی نسبت به دانش‌آموزان دولتی در این موارد مثبت‌تر بوده است. این تفاوت شاید به دلیل صرف وقت بیشتر معلمان مدارس غیر انتفاعی، استفاده‌ی بیشتر آنها از وسایل آموزشی و در نهایت به لحاظ جمعیت کم این مدارس تعامل بهتری بین معلم و دانش‌آموز باشد.

پیشنهادها

بر اساس نتایج به دست آمده از این تحقیق پیشنهاد می‌شود که:

- معلمان، نگرش دانش‌آموزان را در مورد عملکرد خود جویا شده و از نتایج آن جهت اصلاح و بهبود روش‌ها و فعالیت‌های آموزشی و رفتار خود استفاده کنند.
- به منظور آشنایی بیشتر معلمان با نحوه‌ی ارزشیابی از کار خود، دوره‌های آموزشی ایجاد گردد.
- مدیران و مسئولان سازمان‌های آموزشی، در ارزشیابی از معلمان و قضاوت در باره‌ی میزان شایستگی آنان، از نظر دانش‌آموزان استفاده نمایند.
- معلمان برای انجام تکالیف درسی در کلاس، فرصت کافی به دانش‌آموزان بدهند.
- مدارس تا حد امکان مواد و وسایل آموزشی را تهیه و در اختیار معلمان قرار دهند و استفاده از آنها را ضروری تلقی نمایند.
- معلمان در هنگام بروز مشکلات بین دانش‌آموزان، زود قضاوت نکرده و رفتار و عکس‌العمل‌های آنان را به طرز دقیقی ریشه‌یابی کنند و قبل از هر گونه تصمیم، علت‌ها را بشناسند.
- به دانش‌آموزان فرصت کافی برای ابراز آزادانه افکار و عقاید خود را بدهند تا نوعی

ابتکار آنان پرورش یابد.

- معلمان در اندوه و گرفتاری شاگردانشان شریک باشند و عامل مؤثر خانه و خانواده و محیط و اطرافیان را در زمینه اختلال وضع روحی و عاطفی دانش‌آموزان از نظر دور نهند.

- معلمان سعی نمایند تا جایی که ممکن است کلاس را به محلی زیبا و دلپذیر تبدیل نمایند تا دانش‌آموزان با احساس مطلوب‌تری در آن حضور یابند.

- معلمان دانش و آموخته‌های دانش‌آموزان را با واقعیت‌های خارج از مدرسه ارتباط داده و در عمل به آنان بیاموزند که مطلب آموخته شده را چگونه باید در زندگی به کار برد.

شعبه‌های علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پژوهشگاه علوم انسانی

پانویس‌ها:

- 1- Fuller
- 2- Peterson and Kauchak
- 3- Driscoll
- 4- Marsh
- 5- Alcamoni
- 6- Oliva
- 7- Barclay and Benelli
- 8- Mathis

- ۱- اولیوا، بیتر. (۱۹۹۶). ترجمه‌ی غلامرضا احمدی و سعیده نهایی. نظارت برای مدارس امروز، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (۱۳۷۹).
- ۲- بازرگان، زهرا. *مدرسه‌های دیگر*، تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان. (۱۳۷۶).
- ۳- سیف، علی‌اکبر. *روشهای اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی*، تهران: نشر دوران. (۱۳۷۶).
- ۴- شیخ‌الانصاری، مهنا. *بررسی تطبیقی ویژگی‌های معلم مطلوب از دیدگاه دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه‌ی تهران*، مجموعه مقالات چهارمین سمپوزیوم جایگاه تربیت، تهران: ۱۳-۱۱، پان ماه ۱۳۷۲، انتشارات دبیرخانه سمپوزیوم جایگاه تربیت. (۱۳۷۲).
- ۵- صافی، احمد. *مدیریت و نوآوری در مدارس*، تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان. (۱۳۷۶).
- ۶- عسگریان، عطفی. سازمان و مدیریت آموزش و پرورش، تهران، انتشارات امیرکبیر. (۱۳۶۶).
- 7- Alcamoni, Lawrence. (1981) *Student Rating of Instruction*.
- 8- Barclay, Kathy. and C.Benelli. (1995) *Program Evaluation Through the Eyes of a Child*. Childhood Education. 72.
- 9- Driscoll, Andrew., K.Petersp, M. Browing and D.Stevens. (1990) *Teacher Evaluation in Early Childhood Education. Child Study Journal*. 20: 67-79.
- 10-Fuller, Brian. (1986). *Raising School Quality in Developing Countries* Washington, D.C: the Word Bank.
- 11-Marsh, Beverly. (1970) *Validity of Student Evaluations of Instructional Effectiveness*. Journal of educational Psychology, 71:149-160.
- 12- Mathis Beverly. (1970) *Psychological Foundations of Education Learning and Teaching*. New York: Academic Press.
- 13- Peterson, Ken. and D.Kauchak (1982) *Teacher Evaluation: Perspectives, Practices and Promises*. Salt Lake City, : Utah University, Center for Educational Practice.